

Malmö Förskönings- och Planteringsförening Plantering, konst och kulturminnen för miljoner

Den 10 oktober 1881 bildades Malmö Planteringsförening. Vid den här tiden fanns det inga parker eller grönområden för vila och rekreation tillgängliga för alla Malmöbor. Det blev först en skogsplantering, som idag är Slottsparken. Plantor till träd och buskar planterades ut och de första koloniträdgårdarna anlades 1895. Malmö har många sevärda träd, oxel det vanligaste, parklind, bok och näverlönn därefter. Friluftsliv och natur kom också på programmet och vi kan tacka för Ribersborgsstranden som påbörjades 1926 på den tiden då gemensamhetsbad varken var tänkbart eller tillåtet. Minns det syndiga Mölle!

En vacker historia hade de att berätta, Inger Lindstedt, professor emerita, ordförande sedan sex år, och arkitekten Jan Bergfält, hennes företrädare på den posten. Inger Lindstedts område är medie- och kommunikationsvetenskap. Hon har i sin forskning vid Konst, kultur och kommunikation, Malmö universitet, särskilt intresserat sig för journalistik, nya media, värtalighet (retorik) och berättande. Vår publik fick höra mycket berättas.

Inger och Jan hade mycket att säga om det Malmö som har räddats och i många fall blivit till med hjälp av "plantorna", som det sägs. Det är säkert ett smeknamn för insiktsfulla. Planterandet följdes av försköning på olika sätt och 1907 bytte föreningen namn. Malmö Förskönings- och Planteringsförening finner man aktuellt presenterad på planteringsforening.se.

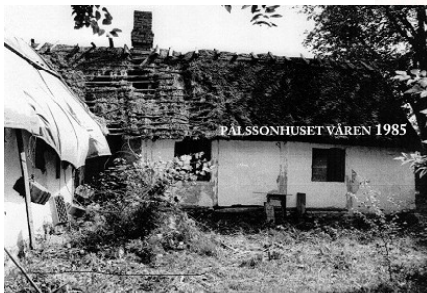
Malmös befolkning för 140 år sedan var 38054 folkbokförda. Men det var ett ungt Malmö, för industrierna lockade folk från landsbygden, barn föddes och familjerna bodde trångt och på alla sätt ohygieniskt. Stadsläkaren var bekymrad. De styrande, av vilka flera var initiativtagare till Planteringsföreningen, insåg behovet av frisk luft och började planera för att plantera. En "skog" skulle bli Kung Oscars Park, som blev Kungsparken. En del av de ytor som man sneglade på låg under "fortifikationen", d.v.s. militär-väsendet med det stolta husarregementet, men man tog det pragmatiskt, en bit i sänder men med tusentals plantor.

Tio i topp

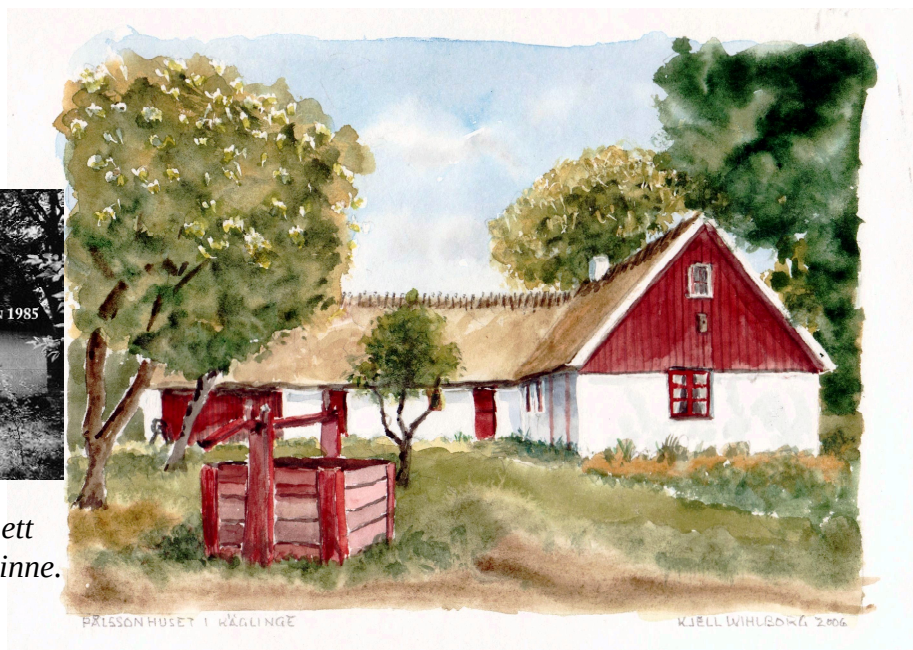
1. Oxel
2. Vitpil
3. Parklind
4. Bok
5. Näverlönn
6. Hästkastanj
7. Skogsek
8. Tysklönn
9. Platan
10. Sötkörbär

Kung Oscar II på guldpeng 1881.

Pålssonhuset räddades med ett generöst stöd till ett kulturminne. Målning: Kjell Wihlborg.

Malmö Förskönings- och Planteringsförening, som namnet blev 1907, ”har till ändamål att bevara, vårda, levandegöra och vidareutveckla kulturarvet i Malmö samt att verka för försköningar”. Så har man gjort med bravur redan från början. Försköningen kom att bestå i skulpturer, och då inte gamla kungar utan t.o.m. en så ofrälse vanlig borgare som affärsmannen Frans Suell, klädd i hatt och numera på rätt plats vänd mot hamnen. Carl Milles skulptur Pegasus restes på Linnéplatsen i Slottsparken 1950 och mer konst har det blivit. Konstnärliga utsmyckningar har köpts och kulturmiljöer har bevarats. En guide för konstverken har utgivits och föreningen kommer att ta sig fram i den digitala app-världen efterhand som idéerna rinner till. Under 1960-talet inriktades ambitionerna på kulturminnesvård. Flera gamla hus har restaurerats bl.a. Pålssonhuset i Käglinge. Vår lilla gård på ”Kjeglinge Nr 2” kunde räddas med ett kraftigt stöd från föreningen till den ideella insats som käglingebor gjorde 1985-1987 (*det blev utanför programmet ett retroaktivt offentligt tack för Inger och Jan att bära hem till föreningen med 11 punkter om sådant som gården har gett sedan 1986*).

Strandlivet på Ribban fotograferades av den legendariske Otto Ohm, (bilden) mycket nöjsamt att se och betänka vad transporterna av sand från Skanör krävde på den tiden och vad det har betytt. Man hade tänkt sig en strandpromenad, men det blev mer än så och idag har Malmö ett eget ”Copacabana beach” mitt i stan. Mer framsynt än de bestämmande herrarna i föreningen kunde ana. Det blev familjebad också men då gällde inte könsförbudet.

Plantorna stödde även bevarandet av Ohms bilder i Malmö.

Om gården Kvarndala i Västra Klagstorp berättade Jan Bergfält som lotsade igenom en restaurering á 7 miljoner med Malmö stad med på det sedan dåvarande kommunalrådet (arkitekten) Ilmar Reepalu tredubblat besökstiden, tänkt till och dragit ärendet genom alla instanser. Att Kvarndala idag har en funktion är ostridigt och Försköningsföreningens kulturminnesvård har tagit poäng. Till försköning hör även den ljudande bron till Malmö Live och att det nu på lördagar kl 12 från 2 oktober skall bli ljudande live i den så länge tysta kampanilen vid rådhuset. Digitalstyrt så att man kan sitta, som för fem dagar sedan, i Bryssel och låta det ljuda i Malmö.

För 140 år sedan tänkte man kanske inte så mycket direkt på barnen men nu skapar de för sig och för kommande småttingar en skulpturpark. Fritt fram för barnens oförstörda kreativitet. Det är svårt att tro att greve Gottfrid Wachtmeister och styrelseledamöterna kunde tänka fullt så långt.

Tack Inger och Jan för ett förträffligt berättande!

Lave Ohlsson i fält

Lave, forskaren i mineralernas värld - här en agatgeod.

Agatgeoder från Nord- och Sydamerika används till smycken och prydnadsföremål.

Inga Ohlsson

Naturens konst och Lave Ohlssons

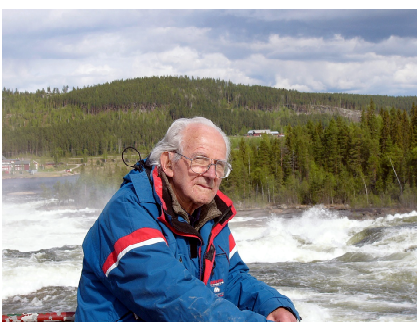
Om Lave Ohlsson, amatörmineralogen i Käglinge, som samlade och utforskade över 4600 olika mineralfynd tillsammans med sin textilkonstnärliga Inga, berättade Per Ragnarson uppföljt av Barbro och Kjell Wihlborg med förnämliga bilder, så även tavlor som Lave målade under excursionerna ute i naturen. Naturens konst och Laves egen och en porträttering av en man som blev den mest framstående av svenska amatörmineraloger (vanvördigt kallade stensamlare). Lyckliga omständigheter gjorde att Lave fick en fotograf och konstnär till närmsta granne. Därför kunde Kjell visa en så vacker dokumentation, om än bara en mycket liten del av Lave Ohlssons livsverk. Kjell

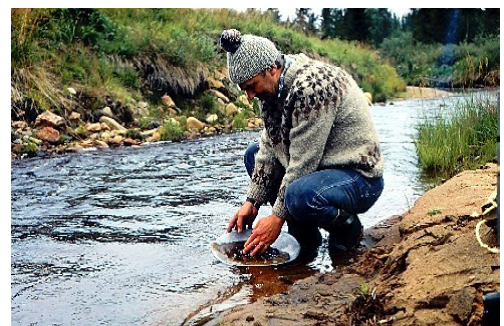
har illustrerat hur Lave och Inga under sommarhelger lade sin kanot på biltaket och for ut på jakt efter mineraler och naturmotiv.

Kvällens aktörer har tillsammans skrivit historien om det naturälskande paret Lave och Inga för Oxie Härads Hembygdsförenings årsbok 2021. Medlemskort ger ett sådant exemplar och kan rekommenderas.

*Per Ragnarson
resuméskrivare*

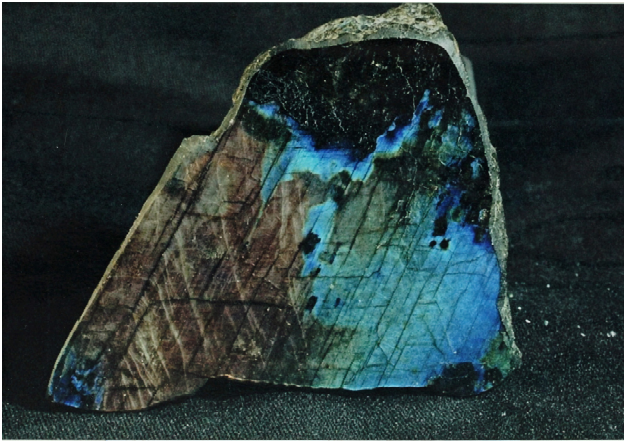
Lite ur Laves samling visas i Pålssonhuset.

T.v. Lave vid Storforsen och t.h. på jakt efter guld. I Finland finns platser med viss chans.

Forts.: BILDSIDA

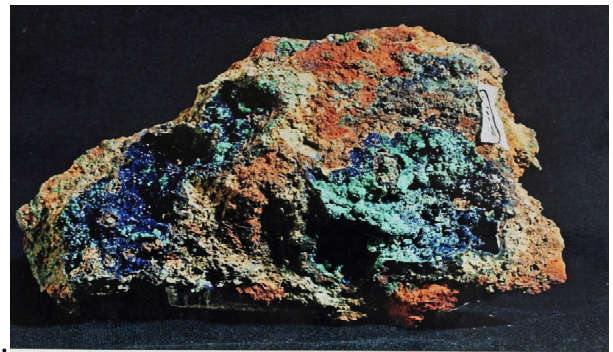
Naturens konst....

2.

4.

3.

Fr.v. 1. Spektrolit Labrador fältspat Albite. Till prydnadsföremål, 2. Lave i sitt forskarrum, 3. Azurit (blå) och Malachite (grön) från Marocko, samlarobjekt, 4. Klotgranit i granit från Skrikerum i Småland, kristalliserade delar av magma. Till bl.a. bordsskivor.

....och Laves

Det finns malmfält och spännande mineralogi och dramatisk natur. Det lockade konstnären Lave. Så även våra nordliga landskaps människor och djur.

*Foto och bildval
ur mineralsamling och konst:
Kjell och Barbro Wihlborg*